UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

5 vtrum sit circa delectationes gustus inquantum est gustus, vel solum inquantum est tactus quidam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-72772

Visual Library

¶In rñſione ad quartũ eiuſdẽ articuli, dubiũ ex Martino ibidẽ occurrit cõtra ſecundã rñſionem hic datam arguente, dicendo, ꝙ non poteſt ſtare. Primò, quia ſi delectatio ſpiritualis, puta, ſcientiæ retrahit à p̃cepto orandi, aut retrahit per ſe, aut per aliud. Nõ per aliud, quia illud non eſt dabile, & ſine illo alio impediret. ergo per ſe. Ergo per ſe eſt refrenãda. Secũdò. Si cupiditas pecuniæ, aut honoris non retraheret ab aliqua alia potiori, & magis debita, ipſa nõ eſſet moderãda, nec circa eã eſſet ponẽda virtus. Ergo ex hoc ipſo, ꝙ delectatio ſpũalis retrahit ab alia magis debita ẽ, moderãda, &c.

¶Ad hoc dr̃, ꝙ delectatio ſpiritualis nõ ſm̃ ſe, ſed per aliud, hoc eſt, propter temporis cõcurſum, quo alia debet exerceri operatio, repugnat qñque rationi. Corporalis aũt, et ſecluſa quacumq; alterius impeditione, eſt ex pprij generis excellentia immoderata, & cõtra rõnem. Et p hoc patet rñſio ad ſecundũ. Cupiditas em̃ pecuniæ, & honoris, ẽt ſi nõ impediret alias bonas operationes, eſt ſm̃ ſe moderãda, quia habet in proprio genere extrema vitioſa.

3. Eth. lc. 9. Nõ ſic aũt eſt de ſpirituali delectatione, qua ſolũ p accidens eget fræno, aut mõ.

¶In rñſione ad quintũ eiuſdẽ articuli, dubiũ ex Martino ibidem occurrit, contra hãc rñſionẽ arguente, quia multæ delectationes tactus ordinatæ ad cõſeruationẽ naturę, ſunt p̃ter delectationes alimẽti, & veneris, Nõ ergo bene determinantur, q̃ ſunt delectationes tactus pertinentes ad tẽperantiã per hoc, ꝙ ordinantur ad conſeruationem naturæ. Probatur aſſumptum de exercitio paruę ſpęræ, & ſimilibus ordinatis ad cõſeruationem naturæ, quia ordinantur ad regimẽ ſanitatis.

Art. 3. & 4. p1 Lccd.

Lib. 2. text. 28, tom. 2.

Li. 7. c. 4. 5. & 7. & 11. 3. c. 10. 2 med. tom. 5.

¶Ad hoc dr̃, ꝙ limitatio authoris. ſ. ꝙ

delectationes aliorum ſenſuum, inquantũ referuntur ad delectationes tactus, eſt temperantia, nõ principaliter, ſed ex conſequenti. Inquãtum autem ſenſibilia aliorum ſenſuum ſunt delectabilia propter ſui conuenientiam, ſicut cùm delectatur homo in ſono bene armonizato, iſta delectatio non pertinet ad cõſeruationem naturæ. Vnde non habent huiuſmodi paſſiones illam principalitatem, vt circa eas antonomaſice temperantia dicatur. F

Ad qvartvm dicendum, ꝙ delectationes ſpirituales etſi ſecundum ſuam naturam ſint maiores delectationibus corporalibus, tamen non ita percipiuntur ſenſu, & per conſequens non ita vehementer afficiunt appetitum ſenſitiuum, contra cuius impetum, bonum rationis conſeruatur per moralem virtutem. Vel dicendum, quòd delectationes ſpirituales, per ſe loquendo, ſunt ſm̃ rationem, vnde non ſunt refrænandę niſi per accidẽs, inquantum ſcilicet vna delectatio ſpiritualis retrahit ab alia potiori, & magis debita. G

Ad qvintvm dicendum, ꝙ non omnes delectationes tactus pertinent ad naturæ cõſeruationem: & ideo non oportet, quòd circa omnes delectationes tactus ſit temperantia. H

ARTICVLVS V.

Vtrum circa proprias delectationes guſtus ſit temperantia.

Ad qvintvm ſic proceditur. Videtur, ꝙ circa proprias delectationes guſtus ſit temperãtia. Delectationes enim guſtus ſunt in cibis, & potibus, qui magis ſunt neceſſarij ad hominis vitam, quàm delectationes venereorum, quæ pertinent ad tactũ: ſed ſm̃ prædicta * temperantia eſt circa delectationes eorum, q̃ ſunt neceſſaria ad vitam hominis: ergo temperantia eſt magis circa proprias delectationes guſtus, quàm circa proprias delectationes tactus. I

¶ 2. Præterea. Temperantia eſt circa paſſiones magis, quàm circa res ipſas: ſed ſicut dicitur in 2. de Anima * tactus videtur eſſe ſenſus alimenti quantũ ad ipſam ſubſtantiã alimenti: ſapor autem q eſt proprie obiectum guſtus, eſt ſicut delectamentum alimentorum. ergo temperantia magis eſt circa guſtũ, quàm circa tactũ. K

¶3. Præt. Sicut dicitur in * 7. Ethic. circa eadem ſunt temperãtia, & intemperantia, continentia, & incontinentia, perſeuerantia, & mollities, ad quam pertinent deliciæ: ſed ad delicias videtur pertinere delectatio, quæ eſt in ſaporibus, qui pertinent ad guſtum. ergo temperantia eſt circa delectationes proprias guſtus.

Sed contra eſt, quod Philo. dicit, * quòd temperantia, & intemperantia videntur guſtu parum, vel nihil vti.

Respon. Dicendum, ꝙ ſicut dictum eſt, * temperantia conſiſtit circa p̃cipuas delectationes, quæ maxime pertinent ad conſeruationem humanæ vitæ, vel in ſpecie, vel in indiuiduo: in quibus conſideratur aliquid principaliter, aliquid ſecũdario. Principaliter quidem ipſe vſus neceſſariorum, puta, vel fœminę, quę eſt neceſſaria ad cõſeruationem ſpeciei, vel cibi, & potus, quæ ſunt neceſſaria ad conſeruationẽ indiuidui. Et ipſe vſus horum neceſſariorum habet quandam eſſentialem delectationem adiunctam. Secundariò autem conſideratur circa vtrumq; vſum aliquid quod facit ad hoc, ꝙ vſus ſit magis delectabilis, ſicut pulchritudo, & ornatus fœminæ, & ſapor delectabilis in cibo, & etiã odor. Et ideo principaliter temperantia eſt circa delectationem tactus, quæ per ſe conſequitur ... riarum rerum, quarum omnium ... Circa delectationes autem guſtus ... viſus, eſt temperantia, & intemperantia ... inquantum ſenſibilia horum ... ad delectabilem vſum rerũ neceſſariarum ... nent ad tactum. Quia tamen guſtus ... tactui, quàm alij ſenſus, ideo ... circa guſtum, quàm circa alios ...

Ad primvm ergo dicendum, ... vſus ciborũ & delectatio eſſentialiter ... quens, ad tactum pertinent. Vnde ... cit in 2. de Anima, * quòd tactus ... ti. Nutrimur enim calido, & frigido ... ſicco: ſed ad guſtum pertinet ... qui conferunt ad delectationem ... tum ſunt ſigna conuenientis ...

Ad secvndvm dicendum, ... poris eſt quaſi ſuperueniens: ſed ... per ſe conſequitur vſum cibi, & potus.

Ad tertivm dicendum, ... paliter quidem conſiſtunt in ... ti: ſed ſecundariò in exquiſito ... tione ciborum.

Articvlvs VI.

Vtrum regula temperantiæ ſit ſumenda ſecundũ neceſſitatẽ præſentis vitæ.

Ad sextvm ſic proceditur. Videtur, ꝙ regula temperantiæ non ſit ſumenda ſecundũ ...